

PROPOVJEDNA I DIJALOŠKO-POUČNA VJERSKA POLEMIKA IZMEĐU ISTOČNE I ZAPADNE CRKVE 1741. I 1743.

SAŽETAK

Sredinom 18. stoljeća vođene su pisanim i usmenim putem (propovijedanjem) vjerske polemike, napose između Istočne i Zapadne crkve. Vicko Marija Gučetić (u knjizi propovijedi *Riječ Božja*, 1743.), dubrovački dominikanac, kao i franjevac Stjepan Vilov (u knjižici *Kratak i krotak razgovor među krstjaninom i ristjaninom* 1741.) na polemički način iznose argumente u prilog tvrdnji da su samo jedna vjera i jedna Crkva - prave dok sve ostale proglašavaju "lažljivim vjerama". U kontekstu kršćanskog propovjednog naučavanja 18. stoljeća, polemičko inzistiranje na ispravnosti samo jedne vjere i crkve ukazuje se kao logična pojava utemeljena na učenju o jednome Bogu i jednoj vjeri ("Unus Deus, una fides"), kao i potrebi priznavanja jednog crkvenog poglavara ("Unum corpus, unus spiritus").

Propovjedno naučavanje 18. stoljeća obilježeno je vjerom u razum i objašnjivost čovjeka, prirode i svijeta, pa otuda i nastojanje da se "grešnika" uvjeri (u-vjeriti) što znači uvede u jedino moguću *pravu* vjeru.

Pučke desetaračke pjesme fra A. Kačića Miošića i deseteračke pjesme nastale ugledanjem na Kačića, sredinom 19. stoljeća u Makarskom primorju, kao i polemička i dijaloško-poučna knjižica Stjepana Vilova, populariziraju teološke polemike između Istočne i Zapadne crkve i registriraju sukobe oko crkvenog jedinstva na najširoj socijalnoj razini. Populariziranjem teoloških polemika smanjuje se rascjep između pučke vjere i teologije i svodi se na razinu pučke vjere i pučkog govora o vjeri, što nedvojbeno pripada sferi pučkog baroka.